הסובארו מ-1975 והאברך על האופניים

מתוך שיעורי הרב אלחנן פרץ שליט"א

השאלה בפירוט

רוכב אופניים שחלף ברחוב צר, נגע קלות ברכב חונה ושמע צליל חבטה עמום, אך אינו יודע אם נגרמה שריטה ואם הרכב ניזוק כלל — האם מוטלת עליו חובה הלכתית לחזור קילומטרים אחורה ולחפש את בעלי הרכב?

תשובה מורחבת

מן הדין המזיק פטור, מפני שמדובר בספק היזק ("איני יודע אם גזלתיך"). יתירה מזו, אם מדובר ברכב ישן נושן שכל גופו מלא שריטות ומכות, שאין שריטה נוספת מעלה או מורידה בערכו בשוק – אין בזה חיוב תשלומין ממוני כלל.

הסיפור והדוגמה מן השיעור

הרב תיאר בחיוך דוגמה נפוצה: אברך הרוכב על אופניים בשכונה צפופה, נתן מכה קלה ברכב חונה מיושן (כגון "סובארו של אברכים משנת 1975"). האברך התלבט האם עליו לעצור, לחזור קילומטרים אחורה ולחפש מיהו הבעלים.

הרב ניתח זאת בארבעה שלבים הלכתיים:

1. שמא לא נגעה החבטה ברכב כלל ("איני יודע אם גזלתיך" – פטור).
2. אף אם נגע, שמא לא נהייתה שריטה.
3. אף אם נהייתה שריטה, ברכב ישן ובלוי כזה אין ירידת ערך בשוק ואין דרך בני אדם לתקן זאת כלל (מזיק דבר שאין בו ירידת ערך – פטור).
4. לפיכך, אינו חייב לבטל זמנו ולחזור לבדוק. אמנם אם הרכב עומד לידו – ממידת חסידות יציץ, ואם כבר נסע הרכב – יפריש מעות לצורכי רבים.

מקורות

(שולחן ערוך, חושן משפט, סוף סימן שס"ח סעיף א': "אבל אם אמר איני יודע אם גזלתיך – פטור אף לצאת ידי שמיים" ; וכן בסימן שפ"ז סעיף א': "אין שמים הנזק אלא לפי מה שהופחת בדמי המקח בשוק, ואם לא ירד ערכו – פטור מן התשלומין").

לקריאה באתר ↑

התשובות נערכו על פי שיעורי הרב אלחנן פרץ שליט"א ועל פי פסקים שקיבל מאת הגאון רבי חיים פנחס שיינברג זצ"ל ומגדולי הפוסקים, והן לעיון בלבד. אין לסמוך על האמור כאן להלכה למעשה, ובשאלה פרטית יש לפנות לרב או לבית הוראה.

הוראת המשפט

בית מדרש להכשרת דיינים ומורי הוראה

לימודי הלכה ברמה גבוהה ועיון ישיבתי מעמיק על פי גדולי הפוסקים, בראשות מורנו הרב אלחנן פרץ שליט"א, גאב"ד "חוקת משפט".

שימוש בדיני תורה בפועל ותעודת הסמכה בסיום המסלול · שיעור חושן משפט בכל יום שלישי בערב, שכונת רוממה, ירושלים

חפשו בגוגל: "בית הוראה הוראת המשפט"

להרשמה ולפרטים: 02-62-60-680 · horat-hamishpat.co.il

סרקו את הקוד לאתר הוראת המשפט